

Udvikling i beskæftigelsen inden for skolefritidsordninger

Informationsblad

“Det er bydende nødvendigt at få flere ud på arbejdsmarkedet. Dette mål kan nås, hvis der satses på en aktiv beskæftigelsespolitik, på det økonomisk attraktive ved et arbejde, på foranstaltninger, der forener arbejdsliv og familieliv, herunder en forbedring af børnepasningsordninger; (...)’

Formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 22.-23. marts 2005

HVAD er baggrunden?

På grund af demografiske ændringer og den aldrende befolkning i Europa er børnepasning et emne, som opmærksomheden i stadig højere grad rettes mod. Børnepasning drøftes i forbindelse med debatten om, hvordan man bedst støtter børnefamilier og tilskynder kvinder til at komme ud på arbejdsmarkedet. Det nuværende klima for børn i EU er karakteriseret ved en fokusering på børnenes velvære og en forståelse af, at bekæmpelse af fattigdom og fremme af social integration stadig er nogle af de store udfordringer, EU står over for. En højere beskæftigelsesfrekvens for kvinder betragtes som et vigtigt element i bestræbelserne på at modvirke de faldende fødselstal og befolkningens aldring i Europa. Bedre børnepasningsordninger ville også hjælpe familierne i hele Europa med at opnå en bedre balance mellem arbejds- og familieliv.

HVORFOR denne undersøgelse?

I lyset af den stigende interesse for og debat om dette spørgsmål tog Dublin-instituttet initiativ til at undersøge børnepasningssektoren i EU med særligt fokus på skolefritidsordninger for børn i den skolepligtige alder (5-12 år). Undersøgelsens formål var at kortlægge beskæftigelsesinitiativer i sektoren, som støtter udviklingen af kvalificerede medarbejdere, der kan sikre børnepasning af høj kvalitet, og at overveje omkostningerne ved og bæredygtigheden af disse faciliteter. Undersøgelsen omfattede en gennemgang af eksisterende information om børnepasningsfaciliteter og mangel på sådanne i det udvidede EU samt af de foranstaltninger, der er truffet på nationalt, regionalt og lokalt plan. Undersøgelsen bestod af en skrivebordsgennemgang af børnepasningssektoren i EU25, en dybtgående analyse af case studies fra seks lande (Østrig, Cypern, Ungarn, Polen, Sverige og Det Forenede Kongerige) og case studies om god praksis i disse seks medlemsstater.

HVILKE resultater er man nået frem til?

Børnepasningsordninger

- Mens europæiske beskæftigelsesinitiativer som Barcelona-målene sigter mod at øge udbuddet af børnepasningsordninger for små børn, er der ingen specifik politik for pasning af børn i skolealderen.
- Børnepasningsordningerne varierer meget i EU, og medlemsstaterne er heller ikke nået lige langt i deres bestræbelser på at afdække behovet for bedre ordninger.
- Mangel på gode børnepasningsmuligheder kan være en stor hindring for, at kvinder kommer ud på eller bliver på arbejdsmarkedet.
- De største problemer, som blev identificeret i undersøgelsen, var høje udgifter, begrænset adgang, dårlig kvalitet og utilstrækkelige åbningstider.

Beskæftigelsesmuligheder

- Selvom børnepasningssektoren er i kraftig vækst i EU, er langt de fleste job dårligt lønnet, og lønnen ligger ofte under det anbefalede lønniveau.
- I de medlemsstater, hvor hovedparten af børnepasningen varetages af lærere, får de ansatte højere løn og har et bedre image.
- Forhold som lave lønninger, dårligt image og dårlige arbejdsvilkår er alle hindringer for at tiltrække potentielle medarbejdere til børnepasningssektoren.
- Størsteparten af dem, der vælger at tage en uddannelse på dette område, er kvinder.

- Manglen på mænd og etniske medarbejdere i sektoren skal afhjælpes, da den bør have en blandet arbejdsstyrke, som afspejler sammensætningen af de børn, der skal passes.

Arbejdsvilkår og spørgsmål i relation til beskæftigelse

- De nuværende arbejdsvilkår i børnepasningssektoren varierer i hele EU med hensyn til beskæftigelsespraksis, åbningstider og dækning.
- De vigtigste emner af beskæftigelsesmæssig art er løn, jobkvalitet og -adgang, karrieremuligheder og ofte det negative image, som det at arbejde i denne sektor har.
- Generelt set er beskæftigelsesvilkårene ikke gunstige for at kunne udvikle en stærk og levende sektor, især ikke i de medlemsstater, hvor pasningen varetages af dårligt kvalificeret personale og ikke af lærere.
- På grund af de lave lønninger i sektoren søger mange med gode kvalifikationer job i andre sektorer.

Uddannelse og kvalifikationer

- Der er store forskelle i uddannelses- og kvalifikationsniveauet for de ansatte i børnepasningssektoren i Europa, idet det i nogle medlemsstater er almindeligt at gøre brug af personale uden særlige undervisningskvalifikationer, mens standarden i andre lande er akademisk uddannet personale.
- I mange medlemsstater findes der kun delvise akkrediterings- og reguleringssystemer for børnepasningsuddannelser.
- Et mindre antal medlemsstater har udviklet rammer for benchmarking af kvalifikationer i sektoren og skabt muligheder for karriereudvikling for at hjælpe børnepasningsmedarbejdere til at opnå tilsynsbetonede og ledende stillinger.
- Uddannelseskvaliteten er et centralt udgangspunkt for at opnå en bedre kvalitet i sektoren.

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irland
Tlf.: (+353 1) 204 31 00 E-mail: postmaster@eurofound.eu.int
websted: www.eurofound.eu.int

HVAD nu?

Den nuværende situation med hensyn til skolefritidsordninger i Europa er bestemt af de nationale familie-, beskæftigelses-, ligestillings-, uddannelses- og socialpolitikker. Mens man i de europæiske lande i stigende grad erkender behovet for at udbygge pasningsfaciliteterne for børn i alderen 0-5 år som følge af initiativer som f.eks. Barcelona-målene, har skolefritidsordninger ikke en tilstrækkeligt fremtrædende plads i de offentlige politikker. Der er brug for en omfattende børnepasningspolitik for at sikre, at skolefritidsordninger bliver en positiv oplevelse for børn og forældre. Det vil skabe grobund for at indføre politikker, der styrker økonomien gennem øget beskæftigelsesfrekvens.

Der bør udvikles en helt selvstændig politik for børnepasningsområdet, så det ikke blot indgår som en del af politikker, der primært vedrører fremme af lige muligheder på arbejdsmarkedet eller forening af arbejds- og familieliv. Det er dog vigtigt, at der i politikkerne tages udgangspunkt i børnenes, forældrenes, familiernes og samfundets behov, og at børnepasning ikke blot ses i et økonomisk perspektiv. Børnepasningsordningerne bør tage sigte på at opfylde en mangfoldig arbejdsstyrkes behov og fremme en vellykket forening af arbejds- og familieliv.

Udviklingen af rammer på europæisk plan vil skabe en struktur til at regulere kvaliteten af og normerne for den private sektors børnepasningsudbud. Sådanne europæiske rammer ville også være et værktøj til at regulere børnepædagoguddannelser og fastlægge benchmarkingen af uddannelsernes kvalitet. Derved får børnepasningssektoren et mere professionelt tilsnit, og beskæftigelsesmulighederne i denne sektor får større prestige. Der bør iværksættes netværksaktiviteter på tværs af EU's medlemsstater, således at det bliver muligt at udveksle god praksis om udvikling af uddannelses- og kvalifikationsstrukturer i forskellige sammenhænge.

Udbuddet af skolefritidsordninger er meget varierende i Europa. Nogle medlemsstater tilbyder tjenester af god kvalitet med veluddannede medarbejdere, mens andre har svært ved overhovedet at tilbyde tjenester, der opfylder børnenes og deres forældres behov. Da skolefritidsordninger som helhed er et utilstrækkeligt undersøgt område og et område, som er underrepræsenteret i de forskellige politikker, vil yderligere undersøgelser af en række aspekter være ønskelig.

Yderligere oplysninger

Teresa Renehan, ter@eurofound.eu.int

Hovedrapport (fra slutningen af juni 2006)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Seks nationale rapporter (AT, CY, HU, PL, SE og UK)

www.eurofound.eu.int/areas/labourmarket/childcare.htm

Anden dokumentation fra instituttet om lignende emner

Sector Futures: Childcare services sector

http://www.emcc.eurofound.eu.int/sector_futures.htm

Juni 2006